

مننژیت در کودکان و نوزادان: علائم و درمان

مننژیت التهاب مننژ است، غشایی که اطراف مغز و نخاع را می‌پوشاند. بیشتر موارد این بیماری ناشی از باکتری‌ها یا ویروس‌ها هستند اما برخی دیگر می‌توانند به دلیل مصرف داروها یا بیماری‌های خاصی باشند. مننژیت باکتریایی نادر است اما معمولاً جدی بوده و در صورت عدم درمان به موقع می‌تواند تهدید کننده‌ی حیات باشد. مننژیت ویروسی (که مننژیت آسپتیک نیز نامیده می‌شود) بیشتر شایع است و کمتر جدی می‌باشد. این بیماری اغلب تشخیص داده نمی‌شود زیرا علائم آن می‌تواند شبیه به علائم آنفولانزا باشد. مننژیت در صورت اقدام سریع می‌تواند بطور موفقیت آمیزی درمان شود. بنابراین واکسیناسیون منظم، دانستن علائم مننژیت و انجام مراقبت پزشکی بلافاصله پس از اینکه گمان بردید فرزندتان دچار این بیماری شده است، بسیار مهم می‌باشد.

دلایل مننژیت: بسیاری از باکتری‌ها و ویروس‌هایی که باعث مننژیت می‌شوند نسبتاً شایع بوده و مرتبط با سایر بیماری‌های معمول می‌باشند. آنهایی که پوست، سیستم ادراری یا دستگاه گوارشی و تنفسی را آلوده می‌کنند، می‌توانند بواسطه‌ی جریان خون و از طریق مایع مغزی نخاعی که مایعی است که در داخل و اطراف نخاع گردش می‌کند، به مننژها انتقال پیدا کنند.

در برخی موارد مننژیت باکتریایی، باکتری‌ها در اثر یک ضربه‌ی شدید به سر یا عفونت موضعی شدید مانند عفونت جدی گوش (اوتیت میانی) یا عفونت سینوس بینی (سینوزیت) به مننژها انتقال می‌یابند.

علائم مننژیت در کودکان بسته به سن بیمار و دلیل عفونت متفاوت می‌باشند. اولین علائم می‌توانند بلافاصله ظاهر شوند یا چند روز پس از اینکه کودک دچار سرماخوردگی، اسهال و استفراغ یا سایر علائم عفونت شد، شروع شوند. علائم شایع عبارتند از:

- تب
- کاهش هوشیاری
- کج خلقی
- سردرد
- فوتوفوبی یا نور هراسی (حساسیت چشم به نور)
- گرفتگی گردن
- راش‌های پوستی
- تشنج

علائم مننژیت در نوزادان: نوزادان مبتلا به مننژیت ممکن است علائم معمول را نداشته باشند. به جای آن ممکن است بسیار عصبی، خسته و تب‌دار باشند. همچنین احتمال دارد حتی با وجود بغل کردن و تکان دادن نیز احساس ناراحتی کنند.

سایر علائم مننژیت در نوزادان می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- **زردی** (متمایل بودن پوست به رنگ زرد)
- گرفتگی بدن و گردن
- پایین بودن غیر طبیعی دمای بدن
- تغذیه ضعیف
- ضعف توانایی مکیدن شیر
- گریه‌ی شدید و بلند
- برآمدگی ملاحظ (نقطه‌ی نرم در بالا و جلوی جمجمه‌ی نوزاد)

شناسنامه پمفلت آموزشی کد	
عنوان	مننژیت
تهیه کننده	صدیقه ضعیفی
تایید کننده	دکتر بارچی نژاد
سال تهیه	۱۳۹۹
ناظر کیفی سوپروایزر آموزش سلامت و نام متخصصین تایید کننده پمفلت درج شود.	

تشخیص

در صورت مشکوک بودن به مننژیت، پزشک آزمایش‌هایی را تجویز خواهد کرد که احتمالاً کشیدن مایع مغزی نخاعی جهت جمع آوری نمونه‌ی مایع نخاعی می‌باشد. این آزمایش هر گونه علائم التهاب را نشان داده و مشخص می‌کند که باکتری باعث بیماری شده است یا ویروس.

پیشگیری

چندین باکتری که باعث مننژیت می‌شوند تا حد زیادی با واکسیناسیون منظم در کودکی قابل پیشگیری می‌باشند. اطمینان از این مصون‌سازی‌ها در زمان‌های مناسب بهترین راه برای پیشگیری از مننژیت است. اگر نوع خاصی از مننژیت تشخیص داده شود، ممکن است پزشک به اشخاصی که با فرد آلوده در تماس بوده‌اند توصیه کند که برای احتیاط و پیشگیری از ابتلا به مننژیت از آنتی‌بیوتیک استفاده کنند. در این خصوص توصیه‌های لازم به بیمار داده خواهد شد.

سرفه می‌کند، می‌خندد، صحبت می‌کند یا عطسه می‌کند وارد هوا می‌شوند. سایر افراد هنگامی که این قطرات را تنفس می‌کنند یا با یک سطح آلوده تماس پیدا کرده و سپس بینی یا دهان خود را لمس می‌کنند، آلوده می‌شوند.

به اشتراک گذاشتن غذا، لیوان آب، ظروف غذاخوری، دستمال کاغذی یا حوله نیز می‌تواند باعث انتقال بیماری شود. برخی میکروب‌ها می‌توانند از طریق مدفوع بیمار پخش شوند و فرد دیگری که با مدفوع تماس پیدا کند (برای مثال کودکان در مهدکودک) ممکن است بیمار شود. بیماری می‌تواند به راحتی در بین افرادی که با هم تماس نزدیک دارند برای مثال افرادی که با هم زندگی می‌کنند یا همدیگر را می‌بوسند یا از ظروف غذاخوری هم استفاده می‌کنند، انتقال یابد.

انواع

دو نوع مننژیت وجود دارد:

- مننژیت ویروسی: بطور کلی، مننژیت ویروسی به شدت مننژیت باکتریایی نمی‌باشد. درمان آن شامل مصرف آنتی‌بیوتیک نیست زیرا آنتی‌بیوتیک‌ها بر روی ویروس‌ها تأثیری ندارند. کودکان مبتلا به مننژیت ویروسی در حین بستری در بیمارستان تحت نظارت دقیق قرار خواهند گرفت.
- مننژیت باکتریایی: مننژیت باکتریایی می‌تواند شدیدتر باشد و فرزند شما نیاز به مصرف آنتی‌بیوتیک خواهد داشت. بیمار در کل مدت اقامت در بیمارستان جهت بررسی هر گونه تغییر در وضعیتش تحت نظارت دقیق قرار می‌گیرد.

مننژیت ویروسی بیشتر علائمی شبیه به آنفولانزا را ایجاد می‌کند مانند تب و سردرد و ممکن است به حدی خفیف باشد که بیماری تشخیص داده نشود. بسیاری موارد مننژیت ویروسی ظرف ۷ تا ۱۰ روز و بدون هیچ گونه عوارض یا نیاز به درمان برطرف می‌شوند.

عوارض احتمالی: مننژیت باکتریایی ممکن است نیاز به درمان بیشتر داشته باشد (برای مثال ممکن است برای تشنج از داروهای ضد تشنج استفاده شود). یک فرد مبتلا به شوک یا فشار خون پایین احتمالاً جهت افزایش فشار خون نیاز به تزریق سرم و داروهایی خواهد داشت. ممکن است برخی کودکانی که دچار مشکل تنفسی می‌شوند نیاز به اکسیژن بیشتر یا دستگاه تنفس مصنوعی داشته باشند.

عوارض مننژیت باکتریایی می‌توانند شدید باشند و عبارتند از مشکلات عصبی، کم شدن شنوایی، اختلال بینایی، تشنج و اختلالات یادگیری. از آنجایی که اختلال شنوایی یک از عوارض شایع است، کودک مبتلا به مننژیت باکتریایی باید پس از بهبود یک تست شنوایی انجام دهند.

همچنین ممکن است قلب، کلیه‌ها و غدد آدرنال نیز بسته به دلیل عفونت تحت تأثیر قرار بگیرند. با اینکه برخی کودکان دچار مشکلات عصبی طولانی مدت می‌شوند، اما بیشتر افرادی که تحت تشخیص و درمان سریع قرار می‌گیرند بطور کامل بهبود پیدا می‌کنند.

مننژیت چگونه منتقل می‌شود؟ بیشتر موارد مننژیت (هم ویروسی و هم باکتریایی) ناشی از عفونت‌های واگیردار که از طریق قطره‌های بسیار کوچک مایع از گلو و بینی شخص آلوده انتقال می‌یابند، می‌باشند. این قطره‌ها هنگامی که فرد بیمار